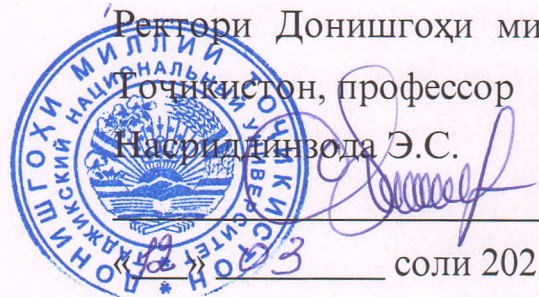

«ТАСДИҚ МЕКУНАМ»:

Ректори Донишгоҳи миллии
Тоҷикистон, профессор
Насриддинзода Э.С.

соли 2025

ХУЛОСАИ ДОНИШГОҲИ МИЛЛИИ ТОҶИКИСТОН

Диссертатсияи «Сермаъноии ҷумлаҳои пайрав дар забони адабии муосири тоҷикӣ» барои дарёфти дараҷаи илмии доктори илмҳои филолог аз рӯйи ихтисоси 10.02.01 – Забони тоҷикӣ дар кафедраи забони адабии муосири тоҷикии факултети филологияи Донишгоҳи миллии Тоҷикистон ба анҷом расидааст.

Абдурахмонова Мастура Амиралиевна соли 1980 факултети филологияи Донишгоҳи давлатии омӯзгории шаҳри Кӯлобро аз рӯйи ихтисоси филолог, омӯзгори забон ва адабиёти тоҷик хатм карда, аз соли 1980 то 1986 ба ҳайси лаборанти калони кафедраи забони тоҷикии Донишгоҳи давлатии омӯзгории шаҳри Кӯлоб, солҳои 1986-1987 ассистенти кафедраи забони тоҷикии донишгоҳи мазкур, солҳои 1987 то соли 1990 ҳамчун аспиранти рӯзонаи кафедраи забони тоҷикии Университети давлатии ба номи В. И. Ленин фаъолият намудааст. Ӯ аз соли 1990 то соли 2002 ба ҳайси ассистенти кафедраи забони тоҷикӣ Университети давлатии Тоҷикистон, ҳамзамон солҳои 2002-2005 ба вазифаи муовини декани факултети филология дар шуъбаи ҳуҷҷатнигорӣ ва таъминоти ҳуҷҷатии идора, солҳои 2005-2007 муаллими калони кафедраи забони муосири тоҷикии Донишгоҳи давлатии миллии Тоҷикистон, солҳои 2007-2008 дотсенти кафедраи забони муосири тоҷикӣ, ҳамзамон иҷрокунандаи вазифаи мудири кафедраи забони муосири тоҷикии факултети филологияи Донишгоҳи миллии Тоҷикистон, солҳои 2008 то соли 2017 мудири кафедраи забони адабии муосири тоҷикии факултети

филологияи Донишгоҳи миллии Тоҷикистон адои вазифа намудааст. Аз моҳи март соли 2018 то ба ин замон дар вазифаи дотсенти кафедраи забони адабии муосири тоҷикии факултети филологияи Донишгоҳи миллии Тоҷикистон фаъолият дорад.

Абдурахмонова Мастура Амиралиевна соли 2002 дар мавзуи «Сохтор ва маъноӣ ҷумлаи амрӣ дар забони адабии тоҷикӣ» диссертатсияи номзadiaшро ҳимоя карда, муаллифи беш аз 50 мақолаи илмӣ, 1 монография ва 2 дастури таълимӣ-методӣ мебошад.

Мушовири илмӣ Абдурахмонова Мастура Амиралиевна доктори илмҳои филологӣ, профессор **Хочаев Давлабек** мебошад.

Мавзуи диссертатсия дар Шурои олимони Донишгоҳи миллии Тоҷикистон аз 30.09.2011, қарори № 02 тасдиқ шудааст.

Аз баррасии диссертатсия чунин натиҷагирӣ карда шуд:

Омӯзиши ҷумлаҳои мураккаби тобӣ ва хусусиятҳои маъноӣю грамматикӣ онҳо на танҳо дар забоншиносии тоҷик, балки дар забоншиносии муосир ҳам аз масъалаҳои мубрам ба шумор рафта, барои мушаххас намудани хусусиятҳои сохтории забон ва муайян намудани муносибати ғӯянда ва шунаванда тавассути матнҳои хаттӣ ва шифоҳӣ нақши муҳим дорад. Дар муайян намудани муносибатҳои маъноӣ ва сохтории ҷумлаи мураккаб мавқеи пайвандакҳо, шаклҳои феълӣ ва ҷумлаҳои содаи ҷузъи ҷумлаи мураккаб чун унсурҳои бунёдии ҷумлаи мураккаби тобӣ нақши муҳим доранд.

Масъалаи сермаъноӣ ҷумлаҳои пайрав, сохтор, қолаб, навъҳо, заминаи синтаксисии ташаккул ва меъёрҳои шинохту таснифи онҳо аз ҷумлаи мавзӯҳои мубрамest, ки дар илми забоншиносии умумӣ ва забоншиносии тоҷик таваҷҷуҳи донишмандону забоншиносони зиёдро, бо сабаби тобишҳои гуногун ва мураккаби маъноӣ доштан ва дар шакли ҷумлаҳои пайрави мухталиф зоҳир гаштанашон, барои омӯзиш ва таҳқиқ ҷалб намуда, сабаби ба вуҷуд омадани афкори назарии зиёд дар робита ба ин масъала гардид.

Мавзуи диссертатсия ба доираи мавзӯ ва масъалаҳои таҳқиқе, ки дар **шиносномаи ихтисоси илмӣ 10.02.01 – Забони тоҷикӣ** нишон дода шудаанд, комилан **мувофиқат мекунад**. Муҳтавои диссертатсия ва хулосаҳои он ба мавзуи таҳқиқӣ бевосита пайвандӣ доранд.

Мавзуи диссертатсия ба «Самтҳои афзалиятноки таҳқиқоти илмӣ ва илмию техникӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон барои солҳои 2021-2025» **мутобиқат дорад**. Ҳамчунин, зимни пажӯҳиши мавзӯ ва масъалаҳои гуногуни забони адабии муосири тоҷикӣ, синтаксис ҷумлаҳои сода ва мураккаб, услубшиносӣ, забоншиносии умумӣ ва назарияи забон метавон ба маводи дар диссертатсия баррасишуда такя намуд.

Таҳқиқи масъалаи сермаъноии ҷумлаҳои пайрав сохтор, таркиб узвҳои таркибӣ ва дигар вижагиҳои забонии онҳо барои боз ҳам дар сатҳи баландтару хубтар рушд намудани илми забоншиносии тоҷик мусоидат менамояд.

Ҷумлаҳои мураккаби тобей бо фарогирии ду гурӯҳи асосии онҳо – ҷумлаҳои пайрави якузва ва ҷумлаҳои пайрави дуузва, бо вучуди тафовути маъноӣ умумияти зиёде байни онҳо ба мушоҳида мерасанд. Забони осори бадеӣ ҳамчун воситаи инъикоси зуҳури забон дар нутқи нависанда ва қаҳрамонони асари бадеӣ, нишондиҳандаи махсусиятҳои забони зиндаи мардум тамоми нозукиҳои имконпазири зоҳиршавии забон дар нутқ нақши муҳим доранд.

Муаллифи диссертатсия ба таври муфасссал сермаъноии ҷумлаи пайрав, гурӯҳбандии ҷумлаҳои пайрав, сермаъноии ва тобишҳои ҷумлаҳои пайрави мубтадо, хабар, муайянкунанда, пуркунанда ва сермаъноии ҷумлаҳои пайрави ҳол, сохтор, қолабҳои синтаксисӣ, воситаҳои грамматикӣ алоқа дар байни сарҷумла ва ҷумлаҳои пайравро **мақсади аслии таҳқиқ** қарор додааст. Барои расидан ба ин ҳадафҳо муаллиф дар назди худ **чунин вазифаҳо** гузоштааст:

– омӯзиши масъалаҳои назариявии таҳқиқи сермаъноии ҷумлаҳои мураккаби тобей;

– дараҷаи омӯзиш ва баррасии масъалаҳои асосии таснифоти ҷумлаҳои пайрави якузва ва дуузва;

– баррасӣ ва омӯзиши ҳодисаҳои синкретизм дар забоншиносии муосир;

– муайян намудани меъёрҳои ҷудо кардани масъалаи тобишҳои семантикӣ ва синтаксисии ҷумлаҳои пайрав дар забони тоҷикӣ;

– таҳқиқи хусусиятҳо, омилҳои асосии сермаъношавии ҷумлаҳои пайрави якузва дар асоси насри бадеии муосир;

– муайян намудани омилҳои асосии сермаъношавии ҷумлаҳои пайрави дуузва ва зоҳиршавии онҳо дар забони адабии тоҷикӣ дар асоси маводи насри бадеии муосир;

– таҳлил, тасниф ва баррасии тобишҳои маъноии ҷумлаҳои пайрави якузва ва дуузва;

– муайян намудани нақши воситаҳои грамматикӣ, мувофиқати шаклҳои феълӣ – хабарҳо, калимаҳои ҳамнисбат ва омилҳои дигар дар зоҳиршавии сермаъноии ҷумлаҳои пайрави якузва ва дуузва;

– ошкор намудани имкониятҳои забони тоҷикӣ дар ифодаи фикрҳои гуногун дар қолаби ягона;

– муайян намудани имконоти қолабҳои наҳвии забони тоҷикӣ дар ифодаи хулосабарориҳои фикрӣ;

– ошкор кардани алоқамандии матн ва вазъияти нутқ дар зоҳиршавии сермаъноии ҷумлаи пайрав.

Ба сифати мавод ва ё **сарчашмаҳои асосии таҳқиқ** матни асарҳои насрии нависандагони муосири тоҷик – романҳои Садриддин Айнӣ «Ғуломон», «Дохунда», повестҳои «Одина», «Марги судхӯр», «Ятим» ва «Ёддоштҳо», романҳои «Духтари оташ», «Дувоздаҳ дарвозаи Бухоро», «Тахти вожгун», «Шодӣ»-и Ҷалол Иқромӣ, романҳои «Восеъ ӯ», «Навобод», «Субҳи ҷавонии мо», «Фирдавсӣ»-и Сотим Улуғзода, романи «Палатаи кунҷакӣ», повести «Дар он дунё»-и Фазлиддин Муҳаммадиев, романи «Гардиши девбод»-и Абдулҳамид Самад, повести «Дарди ишқ»-и Кароматулло Мирзоев, романи

«Ҳайчо»-и Урун Кӯҳзод ва баъзе нависандагони дигар, ки дар ҷойҳои иқтибосовардашуда зикр гардидаанд, ба таври васеъ истифода шудаанд.

Ҳамчунин, барои муқоиса гоҳо дар асоси таҳқиқоти олимони дигар мисолҳо аз шеваҳои ҷанубии забони тоҷикӣ, насри классикӣ оварда шудаанд.

Натиҷаҳои таҳқиқро зимни пажӯҳиш дар самтҳои дигар, аз ҷумла, фалсафа, мантиқ, маданияти нутқ ва суҳанварӣ, технология ва забоншиносии иттилоотӣ ва ғайра татбиқ намудан мумкин аст.

Саҳми шахсии докталаби дарёфти дараҷаи илмиро дараҷаи дарки масъалаҳои дар диссертатсия баррасишуда, натиҷаҳо ва хулосаҳои асосии қор, муқаррароти ба ҳимоя пешниҳодшуда ва мустақил ифода шудани нуқтаи назари ӯ нисбат ба мавзӯи таҳқиқ таъйид мекунад.

Асосҳои назариявӣ ва методологии ин диссертатсияро асарҳои олимону муҳаққиқон, аз қабилӣ П. Е. Басистов, Ф. И. Буслаев, А. М. Пешковский, В. А. Богородитский, Л. В. Шерба, Н. С. Поспелов, А. К. Федоров, В. В. Виноградов, Ю. А. Рубинчик, А. Шафой, В. А. Белошапкова, А. Г. Руднев, Л. С. Пейсиков, Н. М. Шанский, Шведова А. Н. Гвоздев, В. В. Бабайтсева, В. Н. Мигирин, С. И. Дружинина, Н. Маъсумӣ, Б. Ниёзмуҳаммадов, Л. П. Смирнова, В. Росторгуева, О. Ю. Никулина, Д. Тоҷиев, Х. Ҳусейнов, М. Н. Қосимова, Ш. Рустамов, А. Муминов, Ҳ. Маҷидов, Б. Камолиддинов, С. Атобуллоев, Ф. Зикриёев, Н. Бозидов, К. Қаландаров, М. Норматов, Д. Хоҷаев, Р. Асоев, В. Абдулазизов, З. Мухторов, М. Ҷ. Мирзоева, Ф. Шарифзода ва дигарон ташкил медиҳанд.

Навоварии таҳқиқ дар он ифода меёбад, ки диссертатсияи мавриди назар бори нахуст хусусиятҳои сермаъноии ҷумлаҳои пайравӣ якузба ва дуузба ба сурати мукамал ва алоҳида мавриди таҳқиқи монографӣ қарор дода шудааст. Дар асоси баррасии назари муҳаққиқони гуногун, таҳлили мисолҳои фаровон аз насри бадеии муосир хусусияти сермаъноии синтаксисӣ, фарқи он аз тобишҳои семантикии ҳуди ҷумлаи пайрав баррасӣ гардида, таъсири он ба ҷудо ва муайян намудани хели ҷумлаи пайрав нишон

дода шудааст. Дар муқоиса бо баъзе ҳодисаҳои дигари синкретӣ муҳим будани ҳодисаи сермаъноии ҷумлаҳои пайрав дар шинохти онҳо, нақши хелҳо, тобишҳои маъноии ҷумлаи пайрав дар муҳокимаронии мантиқӣ зикр гардида, таъсири омилҳои гуногуни маъноӣ ва сохтории ҷумлаи мураккаб таҳқиқ карда шудааст. Ҳамчунин, нишон дода шудааст, ки вобаста ба махсусияти фикрронии мантиқӣ омилҳои сермаъношавӣ дар хелҳои гуногуни ҷумлаҳои пайрав якхела нестанд, онҳо вобаста ба робитаи мантиқии сарҷумла ва ҷумлаи пайрав, муносибатҳои сабабу натиҷагӣ, замонӣ, шартӣ, хилофӣ, муайянкунандагӣ дар хелҳои ҷудогонаи ҷумлаҳои пайрав аз ҳам фарқ мекунанд.

Довталаби дараҷаи илмӣ дар раванди таҳқиқ аз методҳои маъмули таҳқиқи забоншиносӣ – таҳлили муқоисавӣ, таҳлили сохторию семантикӣ, таҳлили семантикию услубӣ, муқоисавию таърихӣ истифода кардааст.

Диссертатсияи доктории Абдурахмонова Мастура Амиралиевна аз чанд ҷиҳат аҳаммияти вижа дошта, **арзиши назарияш** дар он зоҳир меёбад, ки **маводи дар ин кори таҳқиқӣ фароҳамомада ва хулосаҳои он** барои омӯзиши табиати ҷумлаҳои пайрави якузва ва дуузва муосидат намуда, ба масъалаи таснифоти ҷумлаҳои пайрав ва хелҳои он равшанӣ меандозад.

Арзиши дигари назариявии кор дар он зоҳир мешавад, ки дастовардҳои онро барои омӯзиши ҷараёни таҳаввули сохтории забони тоҷикӣ дар давраҳои гуногуни инкишофи забони тоҷикӣ, хусусиятҳои сохтории ҷумлаҳои мураккаби тобеъ, таъсири адабиёти бадеӣ ба ҷараёни рушди забон истифода намудан мумкин аст. Маводи рисола, ҳамчунин, дар омӯзиши хелҳои ҷудогонаи ҷумлаҳои мураккаби тобеъ, масъалаҳои гуногуни синкретизм дар онҳо, аз ҷумла муносибатҳои сермаъноӣ, муродифот, зидмаъноии синтаксисӣ метавонанд истифода шаванд.

Арзиши амалии кори диссертатсионии Абдурахмонова М. А. дар он зоҳир меёбад, ки мавод ва натиҷагирӣҳои таҳқиқро ҳангоми таълими курсҳои тахассусии гуногун оид ба аъзоҳои ҷумла, ҷумлаҳои мураккаби

тобеъ метавонад истифода шавад. Маводи рисола, ҳамчунин, ҳангоми навиштани китобҳои дарсӣ ва дастуру васоити таълимӣ доир ба синтаксиси забони тоҷикӣ, метавон мавриди истифода қарор дод. Қисматҳои алоҳидаи кори илмиро ҳамчун маводи бозғатимод ҳангоми хондани курсу семинарҳои махсус доир ба проблемаҳои синтаксиси ҷумлаҳои мураккаб, сермаъноии ҷумлаҳои пайрав, услубиёти забони тоҷикӣ дар факултетҳои филологияи муассисаҳои таҳсилоти олии ба кор бурдан мумкин аст.

Муҳтавои таҳқиқ ва мундариҷаи асосии диссертатсияи Абдурахмонова Мастура Амиралиевна дар 28 мақолаи муаллиф инъикос шуда, таъдод ва муҳтавои онҳоро ба талаботи таълиф ва таҳияи автореферат ва дииссертатсияҳо барои дарёфти дараҷаи илмии доктори илм мувофиқ мебошанд. Мақолаҳои дар маҷаллаҳои тақризшавандаи банаширрасида ба мавзӯи пажӯҳишӣ алоқаи бевосита дошта, муҳтавои асосии диссертатсия ва авторефератро инъикос мекунанд.

I. Таълифоти муаллиф дар маҷаллаҳои илмии тақризшавандаи

Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии

Тоҷикистон:

- [1-М]. Абдурахмонова, М. Сермаъноии ҷумлаҳои пайрав аз назари профессор Д.Т.Тоҷиев [Матн] / М. Абдурахмонова // Паёми Донишгоҳи миллии Тоҷикистон. Бахши илмҳои филологӣ. – Душанбе, 2015. – №4/8 (183). – С.25-29.
- [2-М]. Абдурахмонова, М. Доир ба сермаъноӣ ва синкретизм дар ҷумлаҳои мураккаби тобеъ [Матн] / М. Абдурахмонова // Паёми Донишгоҳи миллии Тоҷикистон. Бахши илмҳои филологӣ. – Душанбе, 2022. – №7. – С.33 -39.
- [3-М]. Абдурахмонова, М. А. О классификации сложноподчиненных предложений в таджикской лингвистике [Текст] / М. Абдурахмонова // Вестник университета. – Душанбе, – 2022. – №1(76). – С.147-156.
- [4-М]. Абдурахмонова, М. А. Назаре ба тадқиқи сермаъноии ҷумлаҳои пайрав дар забоншиносии тоҷик [Матн] / М. Абдурахмонова // Паёми Донишгоҳи миллии Тоҷикистон. Бахши илмҳои филологӣ. – Душанбе, 2022. – №8. – С. 23-29.

- Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон. Шӯъбаи илмҳои ҷамъиятшиносӣ. – Душанбе: Дониш, 2022. – №2 (267). – С.176 -180.
- [6-М]. Абдурахмонова, М. А. Як омили сермаъношавии ҷумлаҳои пайрав дар забони адабии муосири тоҷикӣ [Матн] / М. Абдурахмонова // Ахбори Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон. Шӯъбаи илмҳои ҷамъиятшиносӣ. – Душанбе: Дониш, 2022–№3 (268). – С.152 -156.
- [7-М]. Абдурахмонова, М. А. Омӯзиши ҷумлаҳои пайрави дуузва дар забоншиносии тоҷик [Матн] / М. А.Абдурахмонова // Паёми Донишгоҳи миллии Тоҷикистон. Бахши илмҳои филологӣ.– Душанбе, 2023. – №7 – С. 28-34.
- [8-М]. Абдурахмонова, М. А. Таҳқиқи масъалаҳои мубрами наҳви ҷумлаҳои мураккаби тобӣ дар забоншиносии тоҷик [Матн] / М. А.Абдурахмонова // Паёми Донишгоҳи миллии Тоҷикистон. Бахши илмҳои филологӣ.– Душанбе, 2023.– № 6. – С.11-17.
- [9-М]. Абдурахмонова, М. А. Таҳқиқоти бунёдии масъалаи сермаъноии ҷумлаи пайрав дар забоншиносии тоҷик [Матн] / М. А.Абдурахмонова // Паёми Донишгоҳи миллии Тоҷикистон. Бахши илмҳои филологӣ. – Душанбе, 2023.– № 10.– С.42-48.
- [10-М]. Абдурахмонова, М. А. Ҷумлаи пайрави монандӣ ва тобишҳои маъноии он дар забони адабии муосири тоҷикӣ [Матн] / М. А.Абдурахмонова // Ахбори Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон. Шӯъбаи илмҳои ҷамъиятшиносӣ. –Душанбе: Дониш, 2023. –№2 (271).– С.259 - 262.
- [11-М]. Абдурахмонова, М. А. Доир ба сермаъноии ҷумлаи пайрави ҳилоф дар забони адабии муосири тоҷикӣ [Матн] / М. А.Абдурахмонова // Паёми Донишгоҳи миллии Тоҷикистон. Бахши илмҳои филологӣ .– Душанбе, 2024. – №5. – С.36- 41.
- [12-М]. Абдурахмонова, М. А. Масъалаҳои омӯзиши сермаъноии ҷумлаҳои пайрави якузва дар забоншиносии тоҷик [Матн] / М. А.Абдурахмонова // Паёми Донишгоҳи миллии Тоҷикистон. Бахши илмҳои филологӣ. – Душанбе, 2024. –№6. – С.62- 67.

[13-М]. Абдурахмонова, М. А. Сермаъноии ҷумлаи пайрави хабар дар забони адабии муосири тоҷикӣ [Матн] / М. А. Абдурахмонова // Паёми Донишгоҳи миллии Тоҷикистон. Бахши илмҳои филологӣ. – Душанбе, 2024 – №7. – С. 37- 42.

[14-М]. Абдурахмонова, М. А. Мулоҳизаҳо доир ба сермаъноии ҷумлаи пайрави натиҷа дар забони адабии муосири тоҷикӣ [Матн] / М. А. Абдурахмонова // Паёми Донишгоҳи забонҳо. Силсилаи илмҳои филология, педагогика ва таърих. – Душанбе, 2024. – № 1(53). – С. 5-11.

[15-М]. Абдурахмонова, М. А. Ҷумлаи пайрави тарзи амал ва тобишҳои маъноии иловагии он дар забони адабии муосири тоҷикӣ [Матн] / М. А. Абдурахмонова // Паёми Донишгоҳи забонҳо. Силсилаи илмҳои филология, педагогика ва таърих. – Душанбе, 2024. – № 2 (54). – С. 5-10.

II. Мақолаҳои муаллиф дар мачмуаҳо ва нашрияҳои дигари илмӣ:

[16-М]. Абдурахмонова, М. А. Баъзе мулоҳизаҳо оид ба сермаъноии ҷумлаҳои пайрав дар забони адабии тоҷик [Матн] / М. А. Абдурахмонова // Илм ва фановарӣ (маҷаллаи илмӣ). Бахши филология. – Душанбе: Сино, 2014– № 3. – С.87-90.

[17-М]. Абдурахмонова, М. А. Сермаъноии ҷумлаи пайрави тарзи амал дар забони тоҷикӣ [Матн] / М. А. Абдурахмонова // Маводи конференсияи ҷумҳуриявии илмию амалӣ дар мавзӯи «Масъалаҳои мубрами таърихи афкори забоншиносии тоҷикӣ» (Душанбе, ДМТ, 12-уми майи соли 2017). – Душанбе, 2017. – С. 138-144.

[18-М]. Абдурахмонова, М. А. Баъзе мулоҳизаҳо доир ба омилҳои сермаъношавии ҷумлаи пайрави миқдору дараҷа дар забони тоҷикӣ [Матн] / М. А. Абдурахмонова // Маводи конференсияи ҷумҳуриявии илмӣ-назариявӣ дар мавзӯи «Масъалаҳои нахви забони тоҷикӣ». – Душанбе, 2018. – С. 111-118.

[19-М]. Абдурахмонова, М. А. Мутобиқати шаклҳои феълӣ яке аз омилҳои сермаъноии ҷумлаҳои пайрав дар забони тоҷикӣ [Матн] / М. А. Абдурахмонова // Маводи конференсияи ҷумҳуриявии илмӣ-назариявӣ

- дар мавзуи «Масъалаҳои сарфи забони тоҷикӣ ва усули таълими онҳо». – (Душанбе, ДМТ, 12-уми феввали соли 2019). – Душанбе, 2019. – С. 54-62.
- [20-М]. Абдурахмонова, М. А. Вижагиҳои услубии ҷумлаҳои мураккаби сертаркиб дар насри бадеии С. Айни [Матн] / М. А. Абдурахмонова // Маводи конференсияи ҷумҳуриявии илмӣ-назариявӣ дар мавзуи «Масъалаҳои муқами услубиносии забони тоҷикӣ» (Душанбе, ДМТ, 18-уми феввали соли 2020). – Душанбе, 2020. – С. 66- 75.
- [21-М]. Абдурахмонова, М. А. Сермаъноии ҷумлаи пайрави миқдору дараҷа дар насри бадеии Садриддин Айни [Матн] / М. А. Абдурахмонова // Маводи конференсияи байналмилалӣ илмӣ амалӣ дар мавзуи «Медиялингвистика ва услубиносӣ: проблема ва дурнамо» (Душанбе, ДМТ, 22-23-юми октябри соли 2020). – Душанбе, 2020. – С. 194- 201.
- [22-М]. Абдурахмонова, М. А. Ҷумлаи пайрави монандӣ ва тобишҳои маъноии он дар асари «Восеъ» - и Сотим Улуғзода [Матн] / М. А. Абдурахмонова // Маводи конференсияи байналмилалӣ «Сотим Улуғзода ва адабу фарҳанги миллӣ» бахшида ба 110- солагии Сотим Улуғзода. (Душанбе, ДМТ, 28-29-уми сентябри соли 2021). – Душанбе, 2021. – С. 205- 209.
- [23-М]. Абдурахмонова, М. А. Баъзе мулоҳизаҳо доир ба ҷумлаи пайрави мақсад ва қорбасти воситаҳои грамматикӣ дар он [Матн] / М. А. Абдурахмонова // Забон – ҳастии миллат. Маҷмуаи мақолаҳо бахшида ба 30-юмин солгарди Истиқлолияти давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон. – Душанбе: ДМТ, 2021. – С. 206- 214.
- [24-М]. Абдурахмонова, М. А. Баъзе масъалаҳои назариявии таснифоти ҷумлаҳои мураккаби тобеъ [Матн] / М. А. Абдурахмонова // Маводи конференсияи байналмилалӣ дар мавзуи «Рушди забони адабии тоҷик дар замони Истиқлол: мушкилот ва дурнамо» (Душанбе, ДМТ, 15-уми июни соли 2022). – Душанбе, 2022. – С. 173- 181.

- [25-М]. Абдурахмонова, М. А. Масъалаҳои сермаъноӣ ва синкретизм дар ҷумлаҳои пайрав [Матн] / М. А. Абдурахмонова // Забон ва истилоҳот. Маҷаллаи илмӣ-оммавӣ. – Душанбе, 2022. – №2-3(2-3). – С.132-143.
- [26-М]. Абдурахмонова, М. А. Масъалаҳои мубрами сермаъноии ҷумлаҳои пайрав дар забони адабии тоҷик [Матн] / М. А. Абдурахмонова // Забон ва истилоҳот. Маҷаллаи илмӣ-оммавӣ. – Душанбе, 2022. – № 4 (4). – С. 33-41.
- [27-М]. Абдурахмонова, М. А. Ташаккул ва таҳаввули таҳқиқи масъалаҳои мубрами наҳви ҷумлаҳои мураккаби тобеъ дар забоншиносии тоҷик (солҳои 70-90-уми садаи XX) [Матн] / М. А. Абдурахмонова // Маводи конференсияи ҷумҳуриявӣ дар мавзӯи «Масъалаҳои мубрами луғатшиносии тоҷик: мушкилот ва дурнамо» (Душанбе, ДМТ, 22-юми декабри соли 2023). – Душанбе, 2023. – С.209-216.
- [28-М]. Абдурахмонова, М. А. Ҷумлаи пайрави хабар ва тобишҳои маъноии иловагии он дар забони адабии муосири тоҷикӣ [Матн] / М. А. Абдурахмонова // Маводи конференсияи ҷумҳуриявӣ дар мавзӯи «Масъалаҳои услубшиносӣ ва ҳусни баён: мушкилот ва дурнамо» (Душанбе, ДМТ, 29-уми октябри соли 2024). – Душанбе, 2024. – С.58 -71.

Натиҷаи таҳқиқро дар омӯзиши минбаъдаи ҳелҳои ҷумлаҳои пайрав, принсипи **таснифоти татбиқ** намудан мумкин аст.

Кафедраи забони адабии муосири тоҷикии факултети филологияи Донишгоҳи миллии Тоҷикистон диссертатсияи **Абдурахмонова Мастура Амирралиевна**ро дар мавзӯи «**Сермаъноии ҷумлаҳои пайрав дар забони адабии муосири тоҷикӣ**» кори анҷомёфтаи илмӣ ва муҳиму зарурӣ меҳисобад, ки дар сатҳи баланди илмию таҳқиқӣ таълиф шуда, ба талаботи кори диссертатсионӣ ҷавобгӯ мебошад. Дар ин замина, диссертатсияи мазкур ба зинаҳои баъдӣ ва ҳимоя аз рӯйи ихтисоси аз рӯйи ихтисоси 10.02.01 – Забони тоҷикӣ ва дарёфти дараҷаи илмии доктори илми филология тавсия мешавад.

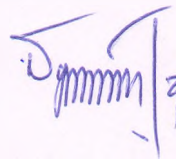
Хулоса дар ҷаласаи муштараки кафедраҳои забони адабии муосири тоҷикӣ, таърихи забон ва типология ва усули таълими забон ва адабиёти

тоҷик факултети филология ва кафедраи услубшиносӣ ва таҳрири адабии факултети журналистикаи Донишгоҳи миллии Тоҷикистон қабул гардид.

Иштирок дошт: 20 нафар. Натиҷаи овоздиҳӣ: «тарафдор» – 20 нафар, «зид» – нест, «бетараф» – нест, қарори № 09, аз 06.03.2025.

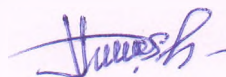
Раиси ҷаласа:

доктори илми филологӣ, профессори
кафедраи забони адабии муосири тоҷикӣ

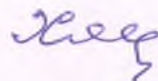
Дӯстзода Ҳ. Ҷ.

Номзади илми филологӣ,
и.в. мудири кафедраи забони адабии
муосирии тоҷикӣ

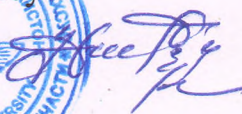
Ҳасанов М.М.

Котиби илмӣ, номзади илми
филологӣ

Холова М.Б.

Имзоҳои Дӯстзода Ҳ. Ҷ., Ҳасанов М.М.
ва Холова М.Б.-ро тасдиқ мекунам.
сардори раёсати кадрҳо ва корҳои махсуси
Донишгоҳи миллии Тоҷикистон
«7» март соли 2025.

Тавқиев Э. Ш.